

Konstrummet lämnas för en annan värld

NOLLSTÄLLDA FISKARE Utforskning utanför konstrummet handlar det om i tre nya utställningar. Bengt-Olof Johansson skildrar sakligt och nollställt fiskare i arbete, Per Hasselberg borrar sig ner i frågan om en svensk atombomb och Henrik Andersson omvandlar kärnexplosionens svängningar till ljud.

Video, ljudverk

BENGT OLOF JOHANSSON

Mia Sundberg Galleri, Skeppargatan 39

TOM 12 FEBRUARI

PER HASSELBERG HENRIK ANDERSSON

Index, Sankt Paulsgatan 3

TOM 20 FEBRUARI

I utställningen *Fishing for fish* ses en fiskare i arbete, i rörlig bild och i stillbilder från video. Det är inte någon heroiserande arbetarskildring à la 70-tal, ej heller en dokumentärfilm. Det är bilder som både är innehållsmättade men samtidigt nollställda, ungefär som en människa kan nollställa sig själv i ett slags melankolisk tankfullhet för att smälta sinnesintryck.

Bengt Olof Johanssons förra utställning på samma galleri år 2001 handlade om ett annat slags nollpunkt. Det var en innehållsmässig nollpunkt där fotografier inte refererade till en yttre värld utan beskrev det sammanhang som utgjorde deras närkontext: galleriet och de två galleristernas arbete. Steget mellan referens och referent var minimal.

Utifrån 60 000 bildsekvenser i en videofilm valde han ut fem bilder som luftigt placerades i rummet. Bilderna var alla neutrala med avseende på berättande innehåll. Det kan tyckas som en mycket tråkig konstnärlig idé, och det var det säkert också, men den hade en poäng. Poängen var metahändelsen där bildens rum och handling sammansmälte med det fysiska rummet och det som hände där. Utställningen *Fishing for fish* lämnar det introverta, imploderade konstrummet och tar in en annan värld: fiskarens. Samtidigt skalas de enskilda bildernas betydelser av. Det är ett steg i rätt riktning. Utställningen är bra.

Det Johansson ägnar sig åt är ett slags utforskning som inte har ny kunskap (som forskningen) eller avslöjanden (som journalistiken) som resultat. Det är heller inte en konst som "handlar om" så mycket – vilket mycken konst gör i dag; snarare är det en konst som åskådliggör visuella och perceptuella upptäckter.

Ett annat slags utforskning ägnar sig Per Hasselberg åt med verket *Option*. Som nyinflyttad i Hökarängen i Farsta fann han en intressant utgångspunkt: förorten

värmdes 1964-74 upp av det numera nedlagda kärnkraftvärmeverket Ågesta söder om Stockholm. Per Hasselberg ställde sig frågan: Behövs det ett helt kärnkraftverk för att värma upp en förort? Denna lika naiva som intelligenta undran ledde honom vidare till historien kring planerna för ett svenskt kärnvapenprogram under 1950- och 60-talen.

Verket består av en video där Hasselberg samtalar med den socialdemokratiske politikern Bengt Göransson om turerna kring atombombsfrågan i vilken partiet hade en ja- och en nej-falang. Göransson erinrar sig i filmen det politiska spelet och lirandet för att föra frågan i hamn utan att det splittrade partiet. Det blev aldrig någon svensk kärnvapenbomb och det tack vare en pragmatisk hållning, menar Göransson. Bakom den slafsiga spånplattvägg där videon projiceras finns ett litet rum där man kan lyssna på en intervju med Christer Larsson, reporter på tidningen *Ny Teknik*. Det var han som efter flera års forskning avslöjade att Sverige hade skaffat sig förutsättningar att göra en atombomb genom inhemsk produktion av plutonium och forskning i Studsvik – detta trots att regeringen hade sagt nej till ett atomvapenprogram. Allt tidningsmaterial kring uppdraget kan även läsas i båset.

Visst är det ett intressant spår som Per Hasselberg har fått upp, men har han egentligen åstadkommit någonting mer än samlat in ett material? Det är första ledet i en forskningsprocess, sedan handlar det om att bearbeta, sovra, dra slutsatser och presentera resultat. Åtminstone i vetenskaplig forskning.

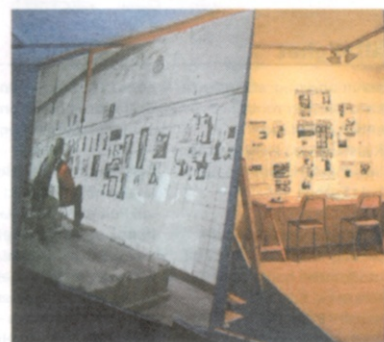
I kontrast till Bengt Olof Johanssons utforskande är skillnaden slående: här är det någon som presenterar sina resultat på ett snyggt sätt och lägger ned lite omsorg. Detsamma kan sägas om Henrik Andersson som medverkar på Index. Det är ett ljudverk som utgår ifrån de lågfrekventa svängningar som en kärnexplosion ger upphov till och som sätter hela jordklotet i rörelse. Dessa svängningar har Andersson transformerat till ett hörbart ljud. Det är inte en lång harang tekniska beskrivningar utan det är musik som enkelt och genialiskt ger form åt en idé. Detta saknar jag hos Per Hasselberg som inte utnyttjar det visuella mediet till fullo. Frågan är om inte materialet skulle tjäna på att bearbetas några vändor och göras till en film. Klippt och redigerad.

Ett märkligt sammanträffande är att det i Bengt Olof Johanssons utställning också finns en sprängning: en videofilm från 70-talet visar hur en strandad val sprängs i tusen bitar. Det är en explosion i motsats till konstvärldens implosion – en värld som rasar samman inåt.

ANNA BRODOW

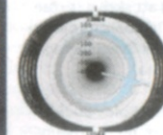
Bengt Olof Johansson, *The fisherman*.

Per Hasselberg, *Option*. Till höger: Henrik Andersson, *Seismogram* 1/1000

Bengt Olof Johansson, *Fisk*.

ANNA BRODOW